

Graditeljska nagrada *CEMEX*

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Već jedanaest godina CEMEX Hrvatska odabire najbolje građevinske projekte u prednatjecanju za međunarodnu Graditeljsku nagradu CEMEX koja se dodjeljuje u Meksiku, dva najuspješnija hrvatska arhitektonska i građevinska dostignuća natjecat će se u kategorijama Stambene građevine te Javne i poslovne građevine

Graditeljska nagrada CEMEX

Graditeljska nagrada *CEMEX* uspostavljena je 1991. sa svrhom prepoznavanja najkvalitetnijih radova u području graditeljstva sjevernoga Meksika, matične zemlje u kojoj je osnovana tvrtka *CEMEX*. Ta je nagrada izvorno zasnovana u Meksiku, a od 2015. proširila se izvan njegovih granica. Dodjeljuje se najuspješnijim svjetskim projektima stambene, javne i infrastrukturne gradnje, a posebne nagrade dodjeljuju se i projektima koji poštuju načela održive gradnje, dostupnosti objekata osobama s posebnim potrebama, ostvaruju posebnu društvenu vrijednost ili pokazuju inovativnost gradnje. Natječaj je osmišljen kako bi se prepoznalo ono najbolje u arhitekturi i građevinarstvu na međunarodnoj razini te potaknuo razvoj kulture kontinuirane inovacije u izgradnji, podržavajući talent onih koji stvaraju najbolja djela. Nagrade se dodjeljuju u trima kategorijama: Stambene građevine, Javne i poslovne građevine i Infrastrukturne građevine, a posebne nagrade dodjeljuju se u kategorijama Održiva gradnja i Pristupačnost. Pravo na sudjelovanje imali su projekti pri čijoj je izradi upotrijebljeno najmanje 50 posto *Cemexova* cementa.

Pobjednici iz Hrvatske

Neovisni stručni Odbor nagrade, koji čine predsjednik Društva arhitekata Splita

Dragan Žuvela, predsjednica Upravnog odbora Hrvatskog savjeta za zelenu gradnju Petra Škevin te Alen Harapin s Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, odabrao je dva hrvatska projekta za natjecanje na međunarodnoj razini. To su kuća Jerini na otoku Krku te poslovna zgrada u sklopu ugostiteljskoga kompleksa *Franja* u samoborskom naselju Rakov Potok.

“Ovogodišnji projekti svakako su zanimljivi i kreativni – oba kombiniraju staro i novo, uklapaju se u zatečeni kontekst i tvore skladne cjeline. Riječ je o kvalitetnim građevinama koje će predstavljati Hrvatsku u Meksiku te vjerujem da su dostojna konkurencija projektima iz cijeloga svijeta. Nadam se da će i međunarodni žiri prepoznati njihovu vrijednost”, rekao je Dragan Žuvela, predsjednik Odbora nagrade.

Arhitektica Branka Juras za projekt kuće Jerini rekla je to kako je izazov bio očuvati arhitektonsko nasljeđe, a istodobno zadovoljiti zahtjeve suvremene arhitekture. “Smjernice u projektiranju ne bi smjele biti konzervacija sela i gradova jer ih time pretvaramo u muzeje, ali oni ne bi smjeli ni izgubiti svoj karakter zbog nedostatka starih građevina”, istaknula je. Pobjednički projekti predstavljat će Hrvatsku na međunarodnome natječaju koji će u studenome biti održan u Meksiku. Prethodna izdanja nagrade okupila su i nekoliko stotina prijavljenih projekata iz više od 50 zemalja svijeta, a u toj snažnoj konku-

renciji hrvatski su projekti tijekom protekloga desetljeća višestruko nagrađivani. “Ono što je zajedničko projektima koje smo dosad nagrađivali i ovima koje smo nagradili danas jest to da su u arhitekturu i gradnju unijeli elemente originalnosti i kreativnosti, ali i održivosti. Nadam da će naponi koje su uložili projektanti i izvođači ovih građevina biti nagrađeni time što će postati uzor drugima kako graditi za budućnost”, rekao je Velimir Vilović, direktor tvrtke *CEMEX Hrvatska* prilikom odabira dobitnika. U nastavku su ukratko prikazani pobjednički projekti.

Pobjednik u kategoriji Stambene građevine

Kuća Jerini, Krk

- Arhitektonsko rješenje: mag. ing. arch. Branka Juras, *Ured Branka Juras j.d.o.o.*
- Projekt konstrukcije: dipl. ing. građ. Nenad Morpurgo, *Foramen d.o.o.*
- Izvođač: *Zidarski obrt Šivolija*

Kuća Jerini obiteljsko je gospodarstvo koje je obuhvaćalo četiri cjeline: staru kuću namijenjenu življenju, štalu kao pomoćni prostor za sušenje sijena, spremište koje je bilo vidljivo samo u obrisima te guvno koje je sačuvano u izvornome obliku i smješteno oko zajedničkoga dvorišta te izdignuto u odnosu na teren.

Novim rješenjem rekonstrukcije navedenih objekata interveniralo se na svim građevinama tako da su svi objekti integrirani u cjelinu. Tako je stara kuća u prizemnome dijelu proširena za prostor za *wellness* koji je ukopan s dviju strana. Na katu, kod postojećega spremišta za prikupljanje kišnice, dodan je novi ulaz. Tamo se nalaze *wellness* s teretanom, *jacuzzijem* i saunom, konoba, vinoteka, dnevni boravak i dvije spavaće sobe. Štala je u prizemnome dijelu proširena za potrebe ljetne poluotvorene kuhinje.

Kuća Jerini

Poslovna zgrada u sklopu ugostiteljskog kompleksa Franja

Riječ je o pomoćnome objektu kao aneksu kući. Ona ima dvije spavaće sobe te dnevni boravak s kuhinjom. Vanjski prostori kao što su bazen, ljetna kuhinja i sunčalište su zajednički.

U projektu postoji sukob između dvaju principa, odnosno između nužnosti očuvanja arhitektonskoga naslijeđa i nužnosti razvoja suvremene arhitekture. Smjernice u projektiranju ne bi smjele biti konzervacija sela i gradova jer ih se time pretvara u muzeje, ali oni ne bi smjeli ni izgubiti svoj karakter zbog nedostatka starih građevina. Važno nam je postaviti prava pitanja na pravome mjestu, znati da arhitektonska kvaliteta zgrade nije dovoljna za uspješnu integraciju i ono što je odlučujuće u kvaliteti odnosa između staroga i novoga.

Pobjednik u kategoriji Javne i poslovne građevine

Poslovna zgrada u sklopu ugostiteljskoga kompleksa Franja, Rakov Potok, Samobor

- Arhitektonsko rješenje: projektni tim: Margita Grubiša, Marin Jelčić, Daniela Škarica, Ivana Žalac, suradnik: Breza Bernardić Paić, *SKROZ d.o.o.*
- Projekt konstrukcije: dipl. ing. građ. Branko Galić i Josip Galić, *Radionica statike d.o.o.*
- Izvođač: *SDMS d.o.o.*

Nova poslovna zgrada proizvodno-ugostiteljske namjene u Rakovu Potoku

sastavni je dio kompleksa građevina: stanova, mikrohotela, restorana, vrtića i parka za događanja, i to u sklopu obiteljskoga obrta i obiteljskoga poljoprivrednog gospodarstva *Franja*.

U cilju očuvanja i unapređenja zone postojećega parka nova je građevina smještena rubno, predstavljajući svojevrsni parkovni paviljon koji istodobno čini barijeru prema prometnici, omogućujući introvertnost i intimniji boravak u parku. Pristup parku integriran je u građevinu formiranjem rubnoga natkrivenog prolaza, fokusirajući pristup korisnika prema glavnoj točki događanja u parku te dodatno intenzivirajući doživljaj otvorenoga prostora nakon prolaska kroz kontrastno "suženi" prolaz. Objekt je pozamašnih gabarita za ruralno mjerilo mjesta i zato je volumen prividno "razbijen" na manje elemente, ali pritom zadržava jedinstvenost unutarnjega prostora. U vanjskome dojmu to je spoj dvaju arhetipskih izduženih volumena, ali "sasječen" regulacijskim pravcima dobiva dinamiku kroz "nepravilnosti" volumena. Odmakom od klasičnoga, izduženoga pravokutnog tlocrta postignuti su potrebna širina i preglednost unutarnjeg prostora, dok su dinamika krovova i visina doprinijele njegovoj reprezentativnosti. Krovne ploče preuzele su ambicioznije raspone kako bi se broj stupova u unutrašnjemu prostoru sveo na najmanju moguću mjeru i time osigurao fleksibilniji prostor. Osim nosivih raspona, zahtjevniji zahtjevi za zvučnu izolaciju

(zbog korištenja dvorane noću) utjecali su na odabir osnovnoga građevnog materijala – betona. Dostupnost betona na tržištu i mogućnost postizanja dovršene površine bez naknadnih obrada dodatno su potvrdile izbor. Prilično iskrena i grubo pojavnost toga materijala u interijeru koristi se kao protuteža uobičajenoj scenografiji najčešćih događanja, vjenčanja, te se interijer svaki put iznova "dovršava" kroz dekor i nove kulise primjerene vremenoj/trenutačnoj namjeni.

Finale u Meksiku

Hrvatska dulje od desetljeća svojim projektima konkurira na međunarodnoj sceni te ostvaruje zavidne rezultate. Već na prvome nastupu 2006. međunarodnu Graditeljsku nagradu i dva druga mjesta odnijeli su zadarske Morske orgulje te Skradinski most, a uslijedio je čitav niz projekata poput splitske Rive, sportske dvorane na zadarskome Višnjiku, Sveučilišne knjižnice u Splitu te brojnih privatnih stambenih građevina koje su razvili istaknuti hrvatski arhitekti i graditelji. Odbor koji dodjeljuje Graditeljsku nagradu uključuje istaknute članove graditeljske struke, a njihovo je sudjelovanje nepristrano, dobrovoljno, bez novčane naknade i instrukcija kako ocjenjivati radove. Nacionalni pobjednički projekti sudjeluju na međunarodnome događanju *CEMEX Building Award* koje će krajem 2019. biti održano u Meksiku.